

Statnett SF

Your ref.

Our ref.

Date:

06. mars 2026

Høringsinnspill til Statnetts forslag til ny tariffmodell

Elkem takker for anledningen til å komme med innspill til foreslåtte endringer av Statnetts tariffmodell. Vi er godt kjent med Norsk Industris høringssvar og støtter deres innhold, men ønsker i tillegg å komme med noen egne bemerkninger.

Bakgrunn

Elkem ble grunnlagt tilbake i 1904, av blant andre Sam Eyde, basert på tilgangen på fornybar kraft til konkurransedyktige betingelser. De fleste av våre smelteverk ligger i nær tilknytning til stor vannkraftproduksjon. Dette var et at premissene ved etablering, nettopp samlokalisering mellom stort forbruk og produksjon. I dag forbruker vi om lag 4 TWh i Norge til produksjon av i all hovedsak silisium og ferrosilisium, kritisk materiale for produkter som inngår i blant annet elbiler, komponenter innen fornybar energi og forsvarsmateriell. Produksjon av slike materialer i Norge, har blant verdens laveste klimafotavtrykk og bidrar til en sikker forsyning til strategiske markeder som Europa. EU har selv oppført silisium på sin liste over kritiske råvarer. For å kunne opprettholde vår sentrale posisjon og troverdighet som leverandør, må kraft- og nettkostnader være konkurransedyktige.

EU har nylig fremlagt ulike tiltak for å bedre konkurransesituasjonen til europeisk industri. Nettkostnader er eksplisitt nevnt som et område hvor kostnadene bør reduseres for industrien. Elkem opplever at Statnett gjennom forslag til ny tariffmodell, bidrar med motsatt utvikling og tillegger industrien betydelig økt kostnadsbelastning enn tidligere. Dette vil bidra til å svekke dagens rammebetingelser og dermed konkurransekraften for norsk industri.

Dagens tariffmodell vektlegger egenskaper i industriens kraftforbruk som bidrar til lavere systemkostnader, bedre utnyttelse av eksisterende nettkapasitet grunnet ulik forbruksprofil, bruk av systemverk og skalafordeler ved utnyttelse av nettet. Vi mener tidligere argumentasjon fortsatt står seg og dermed muligheten for Statnett til å opprettholde en reduksjonsfaktor på 50 prosent av tariffen.

Selv med dagens tariffmodell, vil industrien være eksponert mot en stor økning av nettkostnader fremover. Dette skyldes Statnetts betydelige vekst i investeringsramme frem mot 2040.

Konkrete kommentarer til fleksibilitetsmarkedet, spotmarkedet og kapasitetsleddet

Krav om prekvalifisering i fleksibilitetsmarkeder

Statnett har ulike definerte roller gjennom å være netteier, systemansvarlig og kraftsystemplanlegger. Tariffer faller inn under rollen som netteier. Det å nå sammenkoble krav og betingelser mellom ulike roller stiller vi oss undrende til. Det bør heller ikke være netteiers rolle å «tvinge» frem økt fleksibilitet, med den hensikt å redusere Statnett kostnader som systemansvarlig. Ønsker Statnett, som systemansvarlig, økt

Elkem ASA

Corporate headquarters

Postal address: P.O.Box 334 Skøyen NO-0213 OSLO Norway	Office address: Drammensveien 169 NO-0277 OSLO	Telephone: + 47 22 45 01 00 Telefax: +47 22 45 01 11	Bank account:	Organisation no.: NO 911382008 MVA
--	--	---	---------------	---------------------------------------

markedsaktivitet fra industribedrifter, bør dette fremmes gjennom dialog og tilrettelagt markedsdesign, og ikke gjennom krav i tariffmodellen.

Elkem har over lang tid vært aktiv i flere ulike fleksibilitetsmarkeder. Slik deltakelse har vært basert på bevisste valg og tuftet på frivillighet. Det å gjøre disse valgene betinget gjennom redusert industritariff, mener vi er urimelig og om mulig i strid med reguleringens intensjoner.

Etter innføringen av mFRR EAM, flytbasert markedskobling mm opplever vi at markedsprisene har blitt veldig volatile og grad av aktivisering fra blant annet industrien har økt. Industriens hovedoppgave er å produsere og videreforedle produkter hvor kraft ofte utgjør en vesentlig andel av kostnaden, ikke hyppige balanseringsaktiveringer i kraftmarkedet. Samtidig har industrien egenskaper som kraftsystemet kan nyttegjøre i særskilte situasjoner. Det å pålegge stor grad av fleksibilitet, vil kunne bidra til redusert forsyningssikkerhet av produkter til vår kunder og dermed svekkede rammevilkår for industrien. Betingelsene i de ulike markedene bør designes slik at forbrukskunder med produksjonsprosesser som kan delta, på selvstendig grunnlag finner det attraktivt å delta.

Krav om forbruksreduksjon i spotmarkedet

Spotmarkedet som Norge er en del av, er tuftet på markedsvilkår hvor pris settes basert på tilbud og etterspørsel etter kraft. Dette medfører at kraftmarkedet til enhver tid reflekterer balansen i markedet, betalingsevne hos aktørene og rasjonell disponering av kraftproduksjon. Det Statnett nå foreslår, går helt på tvers av disse prinsippene. Konsekvensene vil være at markedssignalene ikke får virke og det kan oppstå irrasjonelle handlinger fra forbrukernes side som medfører effektivitetstap både hos den enkelte aktør og samfunnet i stort. Dette skyldes at industrien har ulike produksjonsprosesser og markeder de er eksponert mot. Dette igjen gjør at de har ulik betalingsevne for kraften og mulighet til å stanse over lengre perioder. En lik terskelpris for alle industriaktørene, vil dermed slå veldig ulikt ut for den enkelte bedriften.

Elkem kan ikke se at det nødvendigvis er noen sterk korrelasjon mellom høye kraftpriser og en anstrengt nettsituasjon. Dermed er argumentasjonen knyttet til nettrelevante forhold noe vag. Derimot vet vi at kraftprisene svinger mye mer i dagens kraftmarked, mye drevet av uforutsigbarheten ved uregulerbar kraft på kontinentet. Slike, korte eller lengre, pristopper bør ikke nødvendigvis medføre tvungen forbruksreduksjon.

En forhåndsdefinert pristerskel for industriens forbruksreduksjon vil også gi kraftprodusentene viktig markedsinformasjon som kan gi omfordelingseffekter og påvirke vanndisponeringen.

Elkem savner en bedre begrunnelsen og konsekvensredegjørelse fra Statnett for implementering av et slikt tiltak i spotmarkedet.

Kapasitetsledd

Statnett har foreslått å dele dagens effektledd i to, hvor innføring av kapasitetsledd utgjør et nytt element. Elkem mener dette forslaget virker å være lite utredet, både når det gjelder avregningsgrunnlag, kostnadsnivå samt konsekvenser ovenfor underliggende nettselskaper.

Avregningsgrunnlaget for kapasitetsleddet er foreslått å være kundens makslast. Dette vil avvike fra dagens modell, hvor kraftsystemets topplast benyttes. For Elkem har vi installert energigjenvinningsanlegg ved tre av våre fem største smelteverk. I systemets topplasttime, vil høyst sannsynlig våre energigjenvinningsanlegg bidra til å avlaste totalsystemet og samtidig redusere avregningsgrunnlaget for verket med ca 25-30 prosent. Ved å benytte kundemaks gjennom året (kundemaks minus 30 timer), vil verdien settes i en time hvor energigjenvinningsanlegget ikke produserer. Dette skyldes at anlegget vil i

perioder være ut på grunn av vedlikehold eller andre tekniske forhold. Ny modell vil derfor svekke insentivene til å investere i slike produksjonsanlegg, noe som er uheldig. Hvis Statnett skulle velge å gå videre med kapasitetsleddet, må avregningsgrunnlag justeres for å unngå slike utilsiktede konsekvenser.

Vi ønsker også å påpeke at foreslåtte kapasitetsledd ikke innehar noen form for reduksjonsfaktor for industrien. En deling av dagens effekttariff, i et kapasitetsledd og det «tradisjonelle» effektleddet, vil derfor medføre en reel svekkelse av industrien tidligere verdsatte bidrag i nettet. Vi mener derfor Statnett må implementere industritariff også i et mulig kapasitetsledd.

Flere av våre verk har tilknytning mot regionale nettselskaper. Historisk har mange av disse nettselskapene benyttet eller vært inspirert av Statnetts tariffmodell for utarbeidelse av egen modell. Implementeringen av foreslåtte modell virker foreløpig å være veldig uavklart hos regionalnettselskapene og dermed også de økonomiske konsekvensene deres kunder står ovenfor.

Elkem mener, som en konsekvens av de ovenforstående argumentene, at det ikke er hensiktsmessig å innføre et slikt kapasitetsledd slik det er foreslått.

Anleggsbidrag

Elkem er kjent med at RME har fått i oppdrag å gjennomgå dagens regelverk for anleggsbidrag. Vi mener konklusjonen fra dette arbeidet bør få direkte betydning for hvordan Statnett utformer sin tariffmodell og dermed avvente implementering av ny modell.

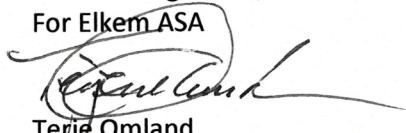
Oppsummering

Statnetts forslag til endring av tariffmodell fremstår dårlig utredet, både når det gjelder begrunnelse, regulatoriske og juridiske rammeverk samt økonomiske konsekvenser for de ulike aktørene i kraftmarkedet. Det er åpenbart at forslaget medfører en vesentlig svekkelse av norsk industris rammevilkår. En slik utvikling er helt i motstrid med uttalelser fra både EU og den norske regjering og dermed noe Statnett bør hensynta. Samtidig mener vi at begrunnelsen for dagens reduksjonsfaktor på 50 prosent fortsatt står seg og kan dermed videreføres.

Elkem mener Statnett må utrede forslaget til ny tariffmodell bedre og utsette varslet implementering fra 2027.

Elkem bidrar gjerne inn i videre prosess for utarbeidelse av ny fremtidig tariffmodell.

Med vennlig hilsen,
For Elkem ASA

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Terje Omland', written over a circular stamp or seal.

Terje Omland
Head of Energy Policy